

D A G E L I J K S B E S T U U R

Vergadering d.d.:	4 oktober 2022	Agendapunt:	6.5
Betreft:	Besluitvormend	Proces:	Watersystemen en Waterveiligheid
Portefeuillehouder:	Van Velde	Programma:	2. Voldoende en gezond water
		Opsteller:	[REDACTED]

Onderwerp

Financiering Agrarisch Natuur en Landschaps Beheer ANLb 2023-2027

Bijlagen

Geen

HET DAGELIJKS BESTUUR BESLUIT:

1. in te stemmen met het verlenen van een bijdrage van € 282.500,- (€ 56.500,- per jaar voor periode van 5 jaar) als cofinanciering in de realisatie van beheermaatregelen in het kader van het ANLb voor Drenthe en Groningen

Inleiding

Op 1 januari 2023 moet het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) ingaan. Naast inkomstensteun voor agrarische ondernemers en het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) maakt ook het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) onderdeel uit van het GLB. Er zal dan ook voor het ANLb een nieuwe beheerperiode starten. Het ANLb is een subsidieregeling voor agrarische collectieven die via een provinciale opstelling beschikbaar wordt gesteld.

In de afgelopen jaren heeft waterschap Noorderzijvest middels cofinanciering bijgedragen aan beheermaatregelen in het kader van het ANLb (categorie Water). Zowel binnen de provincie Drenthe als ook binnen de provincie Groningen. Het betrof bijdragen aan de realisatie van akkerranden en/of weideranden via het collectief Midden Groningen en het collectief Agrarische Natuur Drenthe.

De provincies Groningen en Drenthe zullen binnenkort weer met een nieuwe openstelling komen voor de nieuwe ANLb-beheerperiode (2023 – 2027). Op een later moment in deze beheerperiode zullen nog 1 of 2 openstellingen volgen, zodat het agrarische beheer in de komende beheerperiode gefaseerd verder uitgebreid kan worden. In voorbereiding op de eerste opstelling, najaar 2022, hebben de provincies Groningen en Drenthe aan Noorderzijvest gevraagd of het waterschap weer via cofinanciering bij wil dragen aan realisatie van beheermaatregelen in het kader van het ANLb. Het betreft in de aankomende beheerperiode een cofinanciering van 17,5 % van het totaal beschikbare budget.

Voor de nieuwe planperiode zijn de mogelijkheden voor cofinanciering vanuit de waterschappen verbreed (meer potentiële beheermaatregelen) en vergroot (grotere financiële bijdrage vanuit de EU, ruimere begrenzing ten aanzien van inzet van maatregelen). Naast maatregelen vanuit de categorie Water kan er nu ook ingezet worden op maatregelen vanuit categorie Klimaat. Voor beheermaatregelen in het kader van Open Grasland, Open Akker en het Aanvalsplan Kieviet worden geen bijdragen gevraagd vanuit de waterschappen.

De meest kansrijke maatregelen voor het beheergebied van Noorderzijlvest zijn:

Randenbeheer: Verbetering biodiversiteit en waterkwaliteit

Bodemverbetering: Verbeteren infiltratiecapaciteit & vochtvasthoudend vermogen

Last minute Plas Dras: Langer vasthouden van water op graslanden in beekdalen t.b.v. waterbeheer

Beide provincies willen graag op korte termijn, voorafgaande aan de openstelling (najaar 2022), weten welke middelen het waterschap beschikbaar kan en wil stellen. Zodat de provincies hier de openstelling op kunnen inrichten. Tevens is duidelijkheid over de bijdrage door middel van cofinanciering van belang voor de agrarische collectieven. Daarmee kunnen de collectieven in voorbereiding op de gebiedsaanvraag op zoek gaan naar deelnemers voor beheerpakketten uit de categorieën Water en Klimaat.

Beoogd effect

Agrarische beheermaatregelen in het kader van het ANLb dragen positief bij aan de KRW-doelen. De inzet van ANLb-beheermaatregelen draagt verder bij aan verbetering biodiversiteit, het behalen klimaatdoelen, toekomstig waterbeheer en verbetering van de bodemkwaliteit. ANLb draagt verder bij aan verduurzaming en vergroening van de agrarische sector en het landelijk gebied.

Argumenten

1.1 - Maatregelen in het kader van agrarisch natuurbeheer dragen bij aan de KRW-doelen

Bij randenbeheer worden de randen van een perceel (akker of weiland) niet meer bemest of bespoten en vormen zo een buffer tussen de bemeste en bespoten akkers en de ernaast liggende sloot. Dit draagt bij aan verbetering van de waterkwaliteit in deze sloten. De sloten komen uit in de hoofdwatgangen (KRW-lichamen) en hebben zo ook positief effect op het waterkwaliteit in deze watgangen.

Maatregelen in het kader van bodemverbetering dragen bij verbetering van het infiltratievermogen en watervasthoudend vermogen van de akkers en graslanden. Daarmee draagt deze maatregelen positief bij aan een klimaat robuust watersysteem, dat droge en natte perioden aankan.

De maatregelen in het kader van last minute plas-dras dragen bij aan het vasthouden van water in beekdalen. Deze maatregelen kan gezamenlijk met andere beheer- en inrichtingsmaatregelen positief bijdrage aan een meer natuurlijk en klimaat robuust watersysteem.

1.2 - Maatregelen in het kader van het agrarisch natuurbeheer dragen bij aan natuurdoelen

Door bij te dragen aan de realisatie van agrarisch natuurbeheer draagt het waterschap bij aan natuurdoelen ten aanzien van biodiversiteit en verbetering van de basiskwaliteit natuur in Nederland. Waarbij indirect ook een positieve bijdrage wordt geleverd aan verbetering van de ecologische waterkwaliteit, onderdeel van de KRW doelen van het waterschap.

1.3 - Maatregelen in het kader van het agrarisch natuurbeheer dragen positief bij aan vergroening en verduurzaming van de agrarische sector

Het agrarisch natuurbeheer draagt positief bij aan de verdere vergroening en verduurzaming van de agrarische sector. Anders dan voorgaande jaren is de begrenzing van deze categorieën ruim ingestoken en de beheermaatregelen zijn nu voor alle agrarische ondernemers in het beheergebied beschikbaar. Hiermee ontstaat de mogelijkheid voor alle agrarische ondernemers om iets te doen met agrarisch natuurbeheer, waar dit eerder alleen mogelijk was voor agrariërs binnen de beperktere begrenzing. Door de bijdrage voor cofinanciering vanuit het waterschap krijgt een toenemend aantal agrarische ondernemers de mogelijkheden voor verdere vergroening en verduurzaming van hun bedrijf.

Risico's & Kanttekeningen

1.1 - Hoogte beheervergoedingen nog onduidelijk

Het is op dit moment nog niet helder wat de exacte beheervergoedingen gaan worden voor de verschillende beheermaatregelen. Deze vergoedingen dienen opnieuw geïndexeerd te worden en daarnaast dient rekening te worden gehouden met aangepaste wet – en regelgeving zoals het 7de Actieprogramma Nitraatrichtlijn. Dit maakt dat veel agrarische ondernemers op dit moment nog terughoudend zijn ten aanzien van de inzet van het ANLb. Deze onduidelijkheden en onzekerheden maken dat nu nog niet helder is wat (hoeveel akkerranden, hoeveel percelen met bodemverbetering etc.) er gerealiseerd zal gaan worden met de beschikbaar gestelde middelen.

1.2 - Verdeling van middelen over de categorie Klimaat en Water is nog onduidelijk

De exacte verdeling van de middelen tussen de verschillende provincies is nog niet officieel vastgesteld. Binnen de provincies is ook nog onduidelijk hoe de middelen tussen de categorieën Water en Klimaat verdeeld gaat worden. De financiële uitgangspunten zijn hiermee nog onzeker. Op dit moment is daarmee nog onzeker hoe hoog de aanvraag vanuit het collectief zal zijn en hoeveel er daadwerkelijk aan cofinanciering ingezet zal worden vanuit het waterschap.

Wat er uiteindelijk aan cofinanciering vanuit waterschap ingezet wordt is afhankelijk van de gebiedsaanvragen die de agrarische collectieven gaan indienen. De collectieven kunnen niet meer aanvragen dan wat er maximaal beschikbaar is gesteld. Het maximale bedrag wat het waterschap aan cofinanciering beschikbaar stelt kan niet overschreden worden. Hieraan zijn dan ook geen financiële risico's voor het waterschap verbonden. Wel kan het zijn dat het maximaal beschikbare bedrag niet vanaf de start volledig benut gaat worden.

Financiën

De toezegging ter waarden van € 56.500,- per jaar voor de periode 2023 – 2027 wordt gedekt vanuit het exploitatiebudget Thema- en gebiedsgerichte plannen. Hiervoor zal binnen dit budget rekening worden gehouden. Hiervan is € 19.000,- bedoeld voor het ANLb binnen de provincie Drenthe en € 37.500,- voor het ANLb binnen de provincie Groningen.

Met de toezegging draagt het waterschap middels 17,5% cofinanciering bij aan realisatie van ANLb-maatregelen in de categorieën Water en Klimaat. De overige middelen worden door de provincie (tevens 17,5% cofinanciering) en de Europese Unie (65%) bijgedragen.

Communicatie

In de voorbereiding van de aankomende openstelling zijn er meerdere overleg- en afstemmingsmomenten met de provincie Groningen en Drenthe. Hierbij zijn ook vertegenwoordigers van de agrarische collectieven aanwezig. Bij het opstellen van de gebiedsaanvragen zal het waterschap ook betrokken worden. Tijdens de uitvoering kan er in afstemming met de provincies en collectieven ook ingezet worden op proactief communiceren van de bijdrage van het waterschap aan het ANLb. Dit zal in afstemming met de afdeling communicatie verder worden onderzocht en daarna ook in gezamenlijkheid worden uitgevoerd.

Uitvoering

De openstelling en uitbetaling van de subsidie loopt via de provincie Groningen en de provincie Drenthe.